

ВИКТОР СЕЙДЖ

ЮБИЛЕЙНОТО ИЗДАНИЕ

Превод от английски: Диана Тумбова, 1986

chitanka.info

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 13 юли, 53 г.

Изглежда, ще трябва да замина за Ирландия. Тази сутрин получих дълго писмо от Дампмартин (на бланка от „Майнют Прес“). Крайните срокове за специалното издание са съкратени: юбилейната поредица трябва да бъде завършена (по мои сметки) за около четвърт от времето, предвидено в първоначалния договор. Нещо нечувано. Изпратих протестно писмо с копие до моя агент Уолтърс. Почти като прелюдия към банкрут. Тези малки фирми са способни на всичко. Разбира се, на Полин не казах нищо. Тази сутрин тя се впусна в поредния си безплоден дармоядско-интелектуален монолог. Последва спор. Според нея принадлежа към категорията хора, които „не правят“ нищо. По пощата пристигна фотокопие на А.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 15 юли, 53 г.

Очарователно писмо от Дойл (на бланка от „Килдеър Стрийт“). Както предполагам, Дампмартин е бил при него. Кани ме да отида и да направя сравнението в собствената му библиотека в Малахайд. Каква перспектива. Днес сутринта, докато си играех с яйцето на закуска, насмалко не казах на Полин, но условията не бяха благоприятни. Полин носи кърпичка в ръкава си. Просто старомоден навик, мислих си, докато не разбрах, че това е знак за главоболие. Впрочем „знак“ не е най-точната дума. Навикът има утилитарен произход; когато е в това състояние, сълзните ѝ канали се овлажняват и трябва да си бърше очите. За мен е знак, но не и за нея. Когато е в мензис, Полин носи тъмни дрехи. Това също е знак, в неточния смисъл на думата; тя кърви обилно и се бои да не остави петно, където седне. Тази сутрин условията не бяха благоприятни; Полин беше пъкнала кърпичка в ръкава и носеше черната си пола.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 16 юли, 53 г.

Отговорих на Дойл, че приемам поканата му. Копие на „Ла Манча“ и архива на Бозуел^[1]. Сутринта телефонира Дампмартин (ама че съвпадение). Работата не търпи отлагане. С тон, нетърпящ отлагане, Полин ме осведоми, че не сме се любили от шейсет и седем дена. Какво става с мен? На този въпрос, който ми задава ежедневно, тя

получава почти едни и същи отговори. В поведението ми имало признаци на преждевременно остаряване. Пасивен съм бил. Не съм й обръщал внимание. Тя поне играела тенис и си поддържала фигурата. Какво става с мен? Разбира се, знам, че е безполезно да й казвам истината. Това просто я вбесява. Докога ще се спотайвам, чашата на търпението прелива. Милите й въпросчета кънтят в ушите ми от години; какво, просто мързел ли е? Тя нищо не пожалила, за да ме дари с две прекрасни деца, а аз? Не съм ли длъжен от морална гледна точка, да не говорим за по-практичната страна на задълженията ми към нея, да я държа в течение на намеренията си? *Слушам* ли изобщо? Не, условията не са благоприятни.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 17 юли, 53 г.

Сутринта преглеждах А: протограф, пълен с грешки. Нищо чудно, че всички издания са правени по А. Б е истински скандал; истината винаги е скандална. Тогава да предположим, че те са прави. Юбилейното Издание просто ще тръгне по утъпкания път, и толкова. Не мога да кажа, докато не се заловя с Б. Явно всичко е нечия финансова прищявка. Как човек изобщо може да разбира издателския бизнес? Ако съдя по Дампмартин, цялата поредица е фасада на нещо друго. Трансфер на капитал. Петрол, предполагам. Чужд петрол. Каква съдба — да бъдеш химерата на нечия влогова книжка. Така или иначе, интелектуалният проблем си остава, независимо дали средствата за изразяването му са прищявка на пазара, или не? „Смелата и решителна мисъл никога не остарява.“ При мисълта, че дълго ще сравнявам А и Б в частната библиотека на Дойл, а дивите гълъби ще ми гукат сладко и спокойно под прозорците, изпаднах в продължително мечтание. Събудих се от ужасяващ писък пред вратата на кабинета ми: Джейсън беше ударил Грегори по носа с тенис ракета. Оказа се, че е счупен. Полин припадна, à la лейди Макбет. Закарах ги в болницата. Останалата част от деня прекарах да утешавам Полин. Грегори съответно се гордее с лепенките по носа си. За най-голямо неудоволствие на Джейсън той говори с идеален индиански акцент. Жалко: днес смятах да кажа на Полин за пътуването до Ирландия.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 19 юли, 53 г.

Чисто и просто от любопитство — нищо повече — днес хвърлих поглед на дневника си отпреди две години. Очевидно е имало местни избори. Отидохме заедно с Полин до Гилдхол да гласуваме. Присмяхме се в един глас на агитаторите за торите пред вратата. Влязохме вътре, дадохме номерата си на чиновника и получихме избирателните бюлетини. Бяхме в съседни кабинни. Полин надничаше през преградата, като се преструваше, че гледа в бюлетината ми. Смеех се, покривах я с ръката си и сложих кръстче срещу кандидата на торите. Изпитах необяснимо удоволствие, че анулирах гласа на Полин. От гледна точка на изборите, когато излязохме от общината, положението беше точно същото, както преди да влезем. Но сега започнах да гледам на света — не говоря за Полин — през розови очила. Вечерта, като разбрахме, че торите са спечелили, си изказахме взаимни съчувствия. Нищо, каза Полин, като се чукнахме с шери, нашите два гласа са намалили победата. Изглежда, оттогава започна моето морално падение.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 20 юли, 53 г.

Обади се Филипс. Уговорихме се да обядваме заедно. Полин искаше да знае кой е. Тя никога не отваря писмата ми. Никога не вдига деривата. Но винаги пита. Казах ѝ, че някой ми иска книга. По време на обяда Филипс прие тона на вбесен директор: имам ли ясна представа, че превишението на кредита ми в банката е „достигнало четирицифрено число“. Престорих се, че се консултирам с него за Юбилейното Издание, описах го колкото можех по-стеснително като изкупление за дълга. Искат да нарушат договора ми. Бих могъл да се възползвам от клаузите за неустойка. Дампмартин вече бе казал нещо такова. Сигурно ще взема значително повече, отколкото очаквах. Ще получа и процент от печалбата, защото всички училища и библиотеки, както се знае, ще бъдат задължени да вземат книгата. Плюс това не бях взел и втората половина от аванса, би трябвало да има предвид и това. Филипс продължаваше да говори, да съветва и поръчва напитки. Не можех да се начудя що за човек е Дойл. За да напише онази статия, мис Бърджън сигурно беше ходила да се запознае с този човек. Сигурно бе прегледала Б лично в частната му библиотека в Малахайд. Знае ли

Дойл какво е отпечатала тя в резултат на това? Статия, която намеква — ни повече, ни по-малко, — че *нищо* една от поправките в Б не е от автора. Освен всичко друго това обезценява Б напълно, ако той някога поиска да го продаде. Обзалагам се, че тя не му е показала статията, преди да я публикува. Не се ли е замислял за това, или просто е привърженик на научната обективност? Филипс отново привлече вниманието ми с последната си хаплива забележка: надявал се, че Юбилейното Издание няма да се превърне във „втори Мейпоул“. Представата на Филипс за голям удар. Когато се върнах вкъщи, сърцето ми спря: в антрето имаше нова перална машина, все още в кашона си. Бележка от Полин: отишла в болницата с такси. Грегори наръгал крака на Джейсън с вилица.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 22 юли, 53 г.

Спокоен ден, без събития и следователно успешен. Първо отговорът на Дойл. Ще ме посрещне на пристанището (лично внимание от великия човек), ако мога да съобщя кога пристигам. След вчерашния ден Полин бе изтощена и трябваше да лежи. Когато я събудих с чаша чай, й трябваше много време да дойде на себе си, мърморейки, че се чувства „зарязана“. Джейсън, причината за тази защитна реакция, бе в леглото. Смених превръзката на крака му, след това отидохме в пътническото бюро. Взех и Грегори, но го оставих в колата. После изпратих телеграма на Дойл, че пристигам на 31-ви.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 23 юли, 53 г.

Разговорът е определена система от знаци. Не само знаци: знаци за знаците. Възможно е, дори може би е необходимо да нанасяш рани, без да нараняваш. Такъв е законът. Вървиш на пръсти зад съответната жертва с нож, който не е нож, и най-невинно му го забиваш в гърба, който не е гръб. Чудя се колко хора признават това пред себе си. Срегнах Маршал. Казах му за новите срокове на Юбилейното Издание, като добавих, че се надявам да не се превърне във „втори Мейпоул“. Той се засмя многозначително. По този начин спечелих малка победа над Филипс и на всичкото отгоре подведох Маршал да си мисли, че това „остроумие“ е мое. Само за да каже нещо, Маршал ме

попита как е Полин. Намръщих се и отговорих, че се чувства „зарязана“. Между другото попитах как е Алис. Тогава си спомних, че Алис Маршал току-що се бе възстановила след мастектомия^[2]. Думите отекнаха в съзнанието ми, дали тя също се чувства „зарязана“ или „отрязана“. Вулгарно и в същото време много жалко — в системата се появява шум. Маршал ме гледаше много напрегнато, както можеше да се очаква. Виждах, че се чуди каква асоциация бе предизвикала в съзнанието ми представата за болната му съпруга. Накрая реши, че сигурно ме е подсетила баналната връзка „съпруга“. Зле, отвърна той с тон на човек от погребална служба. Когато се върнах вкъщи, Полин седеше в леглото. Плачеше. Какво има, скъпа, попитах почти без да мисля, „зле“ ли се чувствуваш?

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 27 юли, 53 г.

Тъй като времето изтича, реших да поставя Ирландския въпрос. Снощи предложих на момчетата да прекарат деня в Лим при баба си. Сутринта ги закарах на гара Уотърлу. Джейсън, изглежда, доста се е възстановил, въпреки че куцука театрално, obuцата му отпред имат допълнителен ред дупки. Когато се върнах, Полин още бе в леглото. Донесох ѝ любимите бонбони. Бе трогната. Докато се любехме, чувах, че съседът Ренолдс се опитва да пусне косачката. Беше ми ясно, че карбураторът е задънен. По-късно, докато тя лежеше със замечтано изражение на лицето, започнах изложението си и дипломатично обърнах реда на събитията според приоритета им. Напоследък Филипс ме преследва. Тук се намеси новата перална машина. Тогава започнах да инсценирам драмата за нечуваната промяна в договора с Дампмартин. От юридическа гледна точка нещата са извънредно сложни. Във всеки случай трябва да завърша работата си бързо. Така ще можем да отидем на почивка. Без децата? Казах ѝ за кореспонденцията си с Дойл и вкратце обрисовах ръкописите. Защо не си ми казал по-рано, попита Полин. Не съм искал да я тревожа. Очите ѝ се напълниха със сълзи. Проклети ръкописи, извика тя, бих искала да потънат в океана. Какво става с мене? Както обикновено нищо. Тя се усмихна. Кога ще заминем, попита, като се оживи. Тук възникнаха трудности. Наистина трябва да замина. Но не ме искаш с теб, нали, запита Полин. Отговорих с различни доводи, някои от които не бяха

толкова убедителни, колкото бих искал. Наблегнах на нуждата от спокойствие и тишина. Накрая признах, че съм си купил билет за отиване и връщане с „Мънстър“, който тръгва от Ливърпул на 30-и. Тук всичките ми усилия бяха пред провал. Тя се отдръпна, в очите ѝ горещо подозрение. Полин е ужасна сръдла; сълзните ѝ канали започват да текат, кожата на бузите ѝ се набръчква като току-що изваден от фурната оризов пудинг, а устата ѝ — от оня тип, който писателите наричат „щедра“ — се свива в класическа скудоумна гримаса. Знаех, че каквото и да направя сега, ще е толкова безполезно, колкото и ако не правя нищо. Влязох в кабинета си и се заслушах в тишината, вирайки се в думите: *Intrat монах (sic) с фенер*. Порази ме фактът, че авторската ремарка е на латински. Изданието на Куили не показваше дали той я е взел от А или от Б. Но ако *авторът* е проверил А, защо е трябвало да променя ремарката на латински. Проверката на Б може да изясни това. По-късно звънна телефонът: беше Грегори от Уотърлу. Джейсън слязъл някъде между Лим и Уотърлу да си купи сладолед и влакът тръгнал без него. Едно на нула за Грегори.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 29 юли, 53 г.

Тази сутрин очакваните облаци надвиснаха и бурята се разрази. Всъщност от два дена вкъщи се разминаваме по стълбите и в антрето, вперили очи в някоя любима и много отдалечена точка. Полин е студена и от време на време ми подмята по нещо хапливо. На закуска Джейсън, който изглежда оживен от това, че се е загубил, разсипа овесените си ядки върху новата ѝ пола. Ух, каза тя и зарови лице в ръцете си. Защо не вървите всички по дяволите. Спогледахме се озадачени. Горестно разигра стихийен етюд на тема „убийство“. Сцените ѝ ми напомнят карикатури от Роуландсън или Хогарт. Дори докато говореше, пред очите ми се въртяха разни заглавия: „Дръжте крадеца“ (Полин ме гони в банята); „Суетата на човешките желания“ (с бръснар в ръка я зървам в огледалото на банята); „Женитба по модата“ (втурваме се към спалнята с протегнати шии като гъски, избягали от дръвника).

„Бракън“, Малахайд, 31 юли, 53 г.

Защо, по дяволите, Полин им разреши да вземат фотоапаратите си. Приклякаха и коленичеха по перона, груба пародия на спортни фотографии, и ме щракаха, когато се качвах във влака. Полин наблюдаваше като всяка майка. Тоест правеше се на разсеяна. Този поглед безпогрешно издава господаря на положението. Котките гледат така мишките. Отдръпнах се от прозореца и влязох в първото купе. Възрастната двойка ме погледна с антипатия. Свалих си шлифера и седнах. Татуираният мъж отсреща се наведе напред и ме потупа по крака: Полин бе дошла до прозореца. Влакът потегли със скоростта на пешеходец. Тя тръгна успоредно с него, „многозначително“ намръщена. Устните ѝ почти докосваха стъклото, като започна да изговаря думите, които се преструвах, че не разбирам. Погледнах нагоре към багажника, чувствавах се ужасно. Струва ми се, че Вашата Съпруга се опитва да ви каже нещо, обади се възрастният мъж. Полин подтичваше отстрани. *Взе ли си мехлема? Взе ли го?* Тя вече търчеше, изоставаше периодично като фигура във филм с паралаксов^[3] ефект, но после отново го настигаше. Тя трепна от усилието. МЕХ-ЛЕ-МА ти? Усмихнах се и посочих с показалец пътната чанта, която държах в ръце, докато си представях кафявата кутия без етикет на полицата в килера, където я бях оставил. В Кру се сетих за Полин, как изкарва децата от колата и бързо се отправя към полицата. Сигурно я обичам, нали, щом мога да забравя дори собствените си хемороиди? Пътуването по море мина спокойно. Морето беше гладко като огледало. Имаше съвсем малко пътници. Сутринта се събудихме в Дъблин. Прекарах ужасна нощ. Сънувах, че танцувам с мис Бърджън. Докато танцувахме, ръцете ѝ ме притискаха все по-силно и по-силно. Скоро усещането за танца изчезна и аз просто бях смачкан като пихтия. Събудих се от пукането на ребрата си, което напомняше добре разпален огън. Тя приличаше на Полин от снимката, която носех в портфейла си, правена в Италия по време на войната. Полин, възседнала велосипед и в униформата си на старши сержант от ЖСЧ^[4], беше широко усмихната. Зад нея през пътя бе окачено знаме, на което пишеше:

СМЪРТТА Е ВЕЗДЕСЪЩА

Докато стоях на кея и се оглеждах за Дойл, към мен се приближи еднорък човек с омазнена коса. „Кристи, изпраща ме мистър Дойл“ — представи се той. Вонеше на алкохол. Качихме се в магарешка двуколка и препуснахме по крайбрежния път. Опасна работа: всеки път, когато минавахме край църква, ръката му се стрелкаше да се прекръсти и без колебание пускаше поводите в скута ми. Бях забравил обичая на вярващите в тази страна. Когато го попитах от какво е пострадал, той ми отговори рязко, че „ръката“ му била „отхапана от прасето“. Като пристигнахме, обядът бе готов, но от Дойл все още нямаше ни следа. Горя от желание да започна работа. Прекарах следобеда в обуздаване на това желание и проучване на града. Много прилича на курорт в Съсекс; но е по-скоро западнал, отколкото изискан. Има един хотел „Гранд“, чиято олющена розова мазилка на фасадата напомня екзема. Нашата къща е символът на целия град: джорджианска постройка с тромава викторианска готика. По едно време е била дом на преуспяваща англо-ирландска фамилия. Има къщичка за пазач, където живеят Кристи и жена му. Знаци за отминал начин на живот: тенискорт, покрит с боклуци, зеленчукова градина с останки от лавандула. Цялата с заобиколена от огромни брястове. Изглежда, че не дивите гълъби, а враните ще услаждат идилията ми. Трябва да попитам Кристи за онова нещо в градината. Прилича на истинска кръгла кула от ранното средновековие. Навсякъде в къщата въздухът е влажен и застоен. Но моята стая на първия етаж е с изглед към градината, широка и просторна, с голям еркереен прозорец и две легла. Мисис Кристи казва, че Дойл рядко идвал тук. Не съм изненадан.

„Бракън“, Малахайд, 1 август, 53 г.

Различията между А и Б започват от титулната страница. А, печатано през 1602–3 г. въвежда пиесата: „Както е често представяна в катедралата «Св. Павел»«, докато Б, издание от 1642 г., гласи:

ПИРЪТ НА ВРЕМЕТО

ТРАГЕДИЯ

КАКТО Е ИГРАНА РАЗЛИЧНИ ПЪТИ

С РЪКОПЛЯСКАНЕ

МНОГО ПОПРАВЕНА И ПОДОБРЕНА

ОТ АВТОРА

ПРЕДИ СМЪРТТА МУ

ЛОНДОН

ОТПЕЧАТАНА ОТ Г. К. ЗА РИЧАРД УАГСТАФ

1642

Няма смисъл да се оспорва очевидното; установено е със сигурност, че Гаскойн^[5] е авторът. Но дали поправките са негови, както се твърди в титулната страница, е друг въпрос. И Фосет, и Куили приемат в техните издания, че в по-голямата си част те са от автора. Аз възразявам: дори само предварителното проучване на Б ме кара да подозирам, че грешат. Ще бъде трудно да се докаже.

»Бракън“, Малахайд, 2 август, 53 г.

Днес получих картичка от Полин, в която ми съобщава, че съм си забравил мехлема. Настоява да си купя нов. Може би е права. Тази сутрин моето наказание божие страшно ме мъчи. А е добре напечатано и по-скоро има особеностите на авторски ръкопис, отколкото на препис. Например пред всяка сцена има списък на действащите лица, което показва, че авторът полага особени грижи за героите си. Дори мис Бърджън приема това. Но в Б печатът е лош. На няколко места ефектите се повтарят. Възпроизвежда се една подробност от А и се прибавя друга, както изглежда, за да се спазят драматургичните условности. Например в действие I, сцена IV, стих 23 и по-нататък, където Изабела пише отговор до Бруно, ремарката е просто „Звучи

лютня“; това е възпроизведено в Б, но също така са добавени и двайсетина реда банален брътвеж на трима музиканти. Следователно Б произхожда от А, но вероятно от препис, коригиран след справка с ръкописа. Разбира се, не може да се изключи намесата на словослагателя. Обаче на места Б превъзхожда А, сякаш преписвачът на А не е могъл да разчете някоя дума в ръкописа на автора, но редакторът на Б я е отгатнал (особено „чресла“ вместо учудващото „числа“ в А, II, VII, стих 48–9). Следователно редакторът на Б е притежавал несъмнена вещина. Работил е старателно. Разбира се, че ще е старателен, ако той беше авторът. Но имам чувството, че не е. Има някой друг.

„Бракън“, Малахайд, 3 август, 53 г.

Сутринта получих писмо от Дойл с клеймо от Дъблин. Извинява се за отсъствието си и предполага, че съм се настанил добре. Казва доста неопределено, че се надявал „да се видим скоро“. Мисля, ще мога да установя, че ръкописът, използван за поправка на А, е бил суфльорска книга. Има няколко признака за това: най-очевидният е практичното разпределение на реквизита, което се среща само в Б: „с жезъл на шут“, „с книга“ и „тънки воценици зад завесата“ в II, I, стих 48. В Б са прибавени пролог и епилог, като прологът може да бъде отнесен с точност, по особеностите на ръкописа, към 1635 г. Следователно някой е поправил А, изхождайки от суфльорската книга, използвана при възобновяването на пиесата през 1635, и Б е поправеният текст. Това е като опит да се възстанови планът на лабиринт, който се е разраснал неимоверно много. Проблемът изглежда неразрешим: за да стигна до центъра, трябва да възстановя плана, иначе мога да стигна до него, без да забележа. Но за да възстановя плана, трябва да намеря центъра, защото всички пътеки изглеждат еднакви.

„Бракън“, Малахайд, 5 август, 53 г.

Тежка нощ. Наказанието ми пак ме мъчи. Тази сутрин полежах малко в леглото, наблюдавайки ято врани в брястовете. Птиците обикалят непрекъснато; когато една се спуска, друга излита. Работа на

смени? Трябва да наблюдавам, за да видя дали се редуват. Склонността към размишление смущава, кара те да се чувствуваш „убит“. Сутринта пристигна още една картичка от Полин с допълнения от момчетата. Общите им драскулки са като верига от загадки, трябва да проникна през тях, за да стигна до значението. И после се чудят защо не съм им писал. След няколко часа очите ме заболяха, така че заключих библиотеката и слязох към морето. Светлината тук успокоява. Загледан в морето, започнах да чувствавам, сякаш не съм там.

„Бракън“, Малахайд, 6 август, 53 г.

Няма странични доказателства освен тези на мис Бърджън. „Пирът“ е единствената многоактна пиеса, която „Г. К.“ и Уагстаф са публикували през 1642 г. От това и всички други факти, повечето несвързани с въпроса, мис Бърджън прави заключението, че всички поправки са от друга ръка и Гаскойн изобщо няма нищо общо с Б. Съществува общ навик да се съгласяват с нея. Ор заявява, че „несъществените поправки показват, че редакторът знае малко и още по-малко е проявил интерес към текста, върху който е работил. Просто наемен драматичен преписвач...“ Фосет, по-скоро с тона на Джинси Роуз Лий, отколкото на уважаван учен, отива още по-далеч: „Виждам млад помощник-режисьор, който, ентусиазиран от първата възложена му задача, придава на тази непонятна стара пиеса непосредствено драматично звучене. Той си играе с нея...“ Куили е даже по-неубедителен. Той смята, че самият Гаскойн е направил поправките, но в момент, когато умствените му сили са били към края си, теория, основана единствено на убеждението, че авторът е бил личен пратеник на кралица Елизабет в Париж и се заразил от сифилис, мнение, за което няма никакви доказателства. Някои поправки наподобяват стила от късното творчество на Гаскойн. Така че, макар някои от поправките да са банални, идеята за „наемен преписвач“ не е достатъчно добра. Този човек умее да пише. Разбира се, всеки допуска, че източникът на поправките е само един. Истината сигурно е такава: някой е преработил ръкописа на А; някой друг (моят човек) е направил *това* за печатаря на Б; словослагателят на Б е бил мързелив и не е могъл да разчете добре ръкописа. Моят Някой е № 3 във веригата. Но да заключа ли от това, че положението е безнадеждно, и да се върна към

А като към моя достоверен текст? Всички предишни тълкуватели са постъпили точно така. Но аз все още чувствавам, че една ръка е отговорна за всички важни поправки. Попитах Кристи за кръглата кула. Отговори, че е древна, но Дойл наредил да я облицоват с тухли. Кристи говори с прекомерно уважение за Дойл.

„Бракън“, Малахайд, 7 август, 53 г.

Такъв човек не може да бъде само преписвач. Бил е човек, свързан с театъра. Познавал е работата на Гаскойн отблизо. Можел е да пише като него. Навярно е имал разрешение от Гаскойн да поправа. Това прилича на *reductio ad absurdum*^[6] на моята теза. Качествата, които ми трябва за моя Не-Гаскойн, изглежда, могат да бъдат намерени само в самия Гаскойн. Достигнал съм до критичната точка в лабиринта, където само чисто изследване вече не е достатъчно. След като формулирах теорията си за Не-Гаскойн, сега трябва да го открия или да се върна обратно. Днес следобед направих дълга разходка към Донъбейт. Има много от тези кръгли кули. Чета д-р Джойс за произхода им. Очевидно са били обект на много научни спорове, раздухвани от политическите и религиозните противоречия между спорещите. Християнски ли са или езически? Тази област е мястото, където се е разиграла първата борба: „Фин Гойл“ или както сега го наричат „Фингал“: „територия на чужденците“. Очевидно част от фирболгите^[7] са слезли тук на сушата. От това място е започнала кампанията на свети Патрик за покръстване на населението на тази страна. Съществува легенда, че свети Колумб е умрял в една от тези кули, преписвайки ръкопис на Библията.

„Бракън“, Малахайд, 8 август, 53 г.

Не-Гаскойн ме обърква. Има моменти, когато той прави допълнения, с които нищо не допринася. Някои от тях биха могли да бъдат останки от първоначалните поправки, направени от Гаскойн. Например в III, V Бруно и неговите пажове Синтио и Джулио са в овощната градина. Тук в отлично измайсторена стихомития те се споразумяват да си разменят сонети. Следва сцена, в която Бруно се

преструва, че рисува Синтио, а Джулио, наблюдавайки, произнася следната хипербола:

*Със езеро аз тебе бих сравнил,
без приливи, но с чудно постоянство:
по края плискат палави вълни
и то набъбва, но не идва спад.
А зиме бяга, сплашено момиче,
без дреха зърнато от някой мъж,
но пак печели битката с брега.^[8]*

Скрита зад прозореца, Изабела, съпруга на Арачино, иконома на херцога, се влюбва в думите на Бруно и ги отнася към себе си в бомбастично театрална реплика:

*О, сякаш тез ръце са на нощта,
копнееща за месеца смрачен,
и думите ти върху моя слух
се леят като семе в угар плодна;
О, този мъж е някой Гавраил,
а аз избраницата му Мария,
дарена със небесна благодат.*

Еlegantната двусмислена сексуална сцена в А е превърната в богохулен оперетен фарс. Също така и в IV, VII, докато Бруно и Изабела прелюбодействуват, е добавен дълъг разговор между монаха и херцога, които се появяват по-горе. Беседва се в тромав и посредствен стих за опасностите от магията и силата на духовете. По същия начин последното действие, което в А представлява великолепа трагедия, в Б е превърнато в мелодрама. Арачино, ревнивият съпруг на Изабела, убива двамата пажове и хвърля обвинението върху нея, като се представя за „привидение“ и говори през една дупка в стената на спалнята на Бруно. Разярен, Бруно я убива. Тогава Арачино влиза и разкрива всичко, злорадствувайки над двамата прелюбодейци,

погубили душите си. В А Бруно великолепно отхвърля това, като твърди, че той, Изабела и двете момчета са съзвездие, което никаква мисъл за грях не може да опетни или промени. Но в Б поправките са превърнали силата на репликата му в пародия. Плюс това в Б е прибавена и заключителна сцена, в която херцогът и монахът арестуват Арачино за убийството на пажовете и издевателството над Бруно. В А той просто е отведен от войници.

Мисля, че в тези поправки мога да очертая различни съображения. Първо, нуждата да се използват възможностите на театъра: почти сигурно е, че в театъра на редактора е имало балкон и някои от допълненията са били направени заради него. Второ, вкус към мелодрама и кръвопролитие. Трето, елемент на сектантска пропаганда. Ефектът от допълненията е, че правят монаха и херцога фигури, които направляват действието в пиесата. Текст Б на пиесата утвърждава властта на църквата и държавата над индивида. В резултат на тази нова структура всички великолепни реплики на Бруно срещу проклятието са превърнати в „изповеди“. Тъй като действието се развива в Италия, протестантската публика веднага би разпознала порочността на католицизма в действие. В същото време не е трябвало да ѝ се позволява да се отъждествява твърде много с героичния образ на Бруно, както сигурно би станало във вариант А, защото тайнствените причини, поради които Бруно отхвърля божие наказание, сами по себе си са поквара и ерес. Ако А е бил поставен на сцената през 30-те години на 17 в., отговорите на монаха и херцога към героя щяха да бъдат до такава степен неубедителни, че да създадат впечатление за подкрепа на католицизма.

„Бракън“, Малахайд, 9 август, 53 г.

Най-после днес успех. Намерих центъра на лабиринта. На закуска захвърлих лъжицата си и отидох в библиотеката. Спомних си, че някъде в притурката Фосет споменава за предположението на Тиоболд, че редакторът на „Пирът“ може да е актьорът и режисьорът Робърт Даниълс. Сигурен съм, че се сетих само защото има същото презиме като моето. Даниълс е бил приятел на Гаскойн и е работил с него в театъра. Нещо повече, самият той се е опитвал да пише пиеси. В библиотеката на Дойл има копие от единственото издание на неговите

пиеси (Пийз, 1864). В стиха се чувствува силното влияние на Гаскойн. Но — още по-удивително — всички ремарки са на латински! *Мисля*, че направих откритие. Този следобед се разхождах дълго, като се опитвах да успокоя вълнението си. Напрасно. Моят Не-Гаскойн е Даниълс. Сигурен съм.

„Бракън“, Малахайд, 10 август, 53 г.

Тази сутрин, като погледнах през прозореца, за миг ми се стори, че ми се привиждат разни неща. В градината имаше човек, легнал върху бял облак, явно заспал. Когато се вгледах по-внимателно, видях, че цялата градинска пейка е обвита от мъгла и отдалеч той изглеждаше сякаш виси на две педи от земята. Стар скитник, на външен вид. Изглежда много странен. Там прекара по-голямата част от деня; виждах го през прозореца на библиотеката, заспал, подпрян на пейката; мъглата се бе вдигнала. Вечерта го нямаше.

„Бракън“, Малахайд, 11 август, 53 г.

Писах на Полин, че скоро се връщам. Кристи ми каза, че мистър Дойл пристига от Дъблин на 16-и. Изпитвам голямо любопитство към този тайнствен покровител на науката. Междувременно ускорявам работата. Сега почти съм привършил. Колкото повече напредвам, толкова по-сигурен съм, че съм направил пробив. Днес сравнявах предишните издания на „Пирът“. Дойл има пълна колекция. Сигурно е мислел самият той да го издаде някой ден. В основата на изданието на Дилк е А. Фосет и Куили използват А и вписват неточно вариантите на Б. И така, моята теория за текста изглежда единствена по рода си. Погледнах през прозореца, докато работех. Скитникът отново бе дошъл. Попитах Кристи за него. Отговори ми, че често имали „пътници“, но не трябвало да му обръщам внимание.

„Бракън“, Малахайд, 13 август, 53 г.

Цяла сутрин вадих бележки от пийзовото издание на пиесите на Даниълс. По-рано не си бях направил труда да го погледна, но гравюрата в началото на книгата е поразителна. Ще бъде голям успех

да се препечата в Юбилейното Издание като нагледно доказателство. Представлява широко, но не красиво лице. Носът е орлов, а устните тънки. Сигурно е бил чудесен Яго. Изглежда като че ли е с костюма на Бруно от „Пирът“. Следобед ходих на разходка и като се върнах, заварих скитника, или какъвто е там, да се взира през прозореца на библиотеката. Промъкнах се на пръсти зад него, но жалко, сигурно съм вдигнал шум, защото избяга. Иначе щях да го хвана на местопрестъплението. Дойдох откъм градината и навярно е видял отражението на лицето ми в прозореца. Очевидно не е с добри намерения.

„Бракън“, Малахайд, 14 август, 53 г.

Сега остават главно дреболии. По-голяма част от работата може да бъде свършена, като се върна в Ричмонд. Скитникът днес пак е тука, обикаля открито из градината. Накрая толкова се изнервих, че излязох и го извиках. Човек за съжаление. Беше облечен в стари дрипи, целите полепнали с трева и листа. На въпроса ми откъде идва, той отговори, че от „никъде“. Каза го така, сякаш беше някъде. Попитах го в градината ли е спал и той кимна, зъбите му тракаха. Излезе Кристи и извика, че Дойл ме търси по телефона. Казах на скитника да ме изчака. Сигурно съм говорил малко разсеяно, защото Дойл пусна някаква забележка за държането ми. Както изглежда, щял да се забави до 19-и. Когато се върнах при пейката, мъжът все още седеше там. Имаш ли нужда от храна и легло за през нощта, попитах. Бръкнах в джоба си и извадих две лири, всичко, което имах в себе си. Еуфория, свързана с Изданието, предполагам; според мен милостинята е нещо отвратително и безсмислено. Без съмнение той ще се отправи към най-близката кръчма. Нищо, това малко ме пооблекчи от напрежението. Брадата му не е бръсната от няколко дена, но нещо в очите и устните ми е познато. Както и да е, моето добро дело за месеца е завършено.

„Бракън“, Малахайд, 15 август, 53 г.

Това наистина е прекалено. Тази сутрин приятелчето пак беше там. Опитах се да не му обръщам внимание и да си гледам работата, но се оказва, че е невъзможно да се концентрирам. С крайчеца на окото си

продължавах да го следя как броди из градината. След това дойде направо до прозореца на библиотеката и нахално втренчи поглед в мен. Махнах му да си върви, но той остана. Накрая много разгневен излязох и го попитах какво, по дяволите, иска. Защо не си върви по пътя? Погледна ме така, сякаш съм го обидил. През нощта бе валяло и дрехите му изглеждаха дори по-зле отпреди. Вонеше на алкохол. Смъмрих го, че е похарчил парите ми за пиене. Заявих му, че няма да получи нищо друго от мен и ако не престане да досажда, ще бъде принуден да извикам полицията. Измърмори нещо, което не разбрах, и ми се закани с юмрук. Благодарност!

„Бракън“, Малахайд, 17 август, 53 г.

Кошмарен ден. Започна се от сутринта, когато той отново дойде до прозореца на библиотеката. Изскочих навън, но не го намерих. Когато се върнах, той седеше на моя стол, прелиствайки писанията ми. Отказа да се помръдне. Когато го попитах кой е и какво иска, той сви рамене. След това започна да говори със странен носов глас. Без ирландски акцент. Дълга объркана история, от която нищо не разбрах. Взе писанията ми без предупреждение, включително и Б-текста и ги разпръсна по пода. Попита ме напредвам ли. Когато му казах да си гледа работата, той ми отговори, че *това* е неговата работа. Напротив, аз трябвало да си гледам моята, рече мъжът. Но сега било „твърде късно“. Той бил там. Какво съм смятал да правя с това? Попитах го за какво става дума, той повтори, че съм длъжен да направя нещо за него; заявих му, че не разбирам. Вместо отговор изслушах разпалена, до голяма степен неразбираема реч по въпроса за Времето, по време на която той сграби още от моите книжа и гневно ги хвърли на пода. Бях възмутен, но реших да се владея. Разбира се, вече ми стана ясно, че той не е просто скитник, а човек с образование и доста тежко умствено разстройство. Тъй като той изглеждаше разярен, реших в този момент да го изтърпя, докато разбере от коя психиатрия е избягал. Заведох го горе, изкъпах го (вонеше невъобразимо силно) и го облякох в някои от моите дрехи, които не носех. Беше много гладен. Съобщи, че не помни кога е ял за последен път. Отидох в кухнята и донесох самун хляб и половин опаковка сирене „Стилтън“, той излапа всичко това до шушка. Следобед отново го подпитах и изслушах друга бъркотия от глупави

обвинения, изречени на висок глас. Независимо от това, че изглеждаше почти напълно умопобъркан, силата на красноречието му като че ли бе останала невредима. Докато говореше, отново ме обзе чувство, че съм виждал някъде това лице. Сетих се: гравюрата на Даниълс. Приликата е явна. Трябва да се има предвид, че понякога стресовите ситуации предизвикват особени реакции. Мъжът започна да отправя загадъчни молби; искаше „да обуя неговите обувки“^[9]. Тъй като в момента той носеше моите, тази метафора не ми стана много ясна. Настояваше, че съм длъжен да се грижа за него. Напразно протестирах, че никога не съм го виждал (освен на гравюрата); че съм чужденец в тази страна (и той също, отвърна ми); че милостинята е в разрез с принципите ми (Адам не е поискал от господата милостиня, заяви той). Разсмях се на глас при тази безочлива образност и хладнокръвието, с което бе използвана. Ако изобщо съм разбрал нещо от приказките му, изглежда, че съм отговорен за него. Това ще рече не просто моментното му благополучие (капка в морето, както той се изразява), а — невероятно, но факт — цялото му съществуване. Този човек, изглежда, притежава въображение и лукавство в равни дози. Заяви, че бил напълно щастлив, докато спял някъде в Мургейт Фийлдс, когато един ужасен глупак (т.е. аз) започнал да му се „меси“ в работата. В този момент доби много болен вид, започна да бълнува и бръцолени несвързани неща за видение на някакво лице — моето лице, — което гледа надолу към него, сякаш той лежи на дъното на дълбок кладенец. Тогава усеща, че скоро ще се събуди. Когато се опитва да се обърне в леглото, струва му се, че там има нещо, което му пречи. Оказа се, че е облегалката на пейка в градина. Същата градина. Откъде си взел дрехите си, попитах лукаво, като по този начин се опитвах да го забаламосам. Отговаря, че е бродил насам-натам и ги намерил в една барака в градината. В отговорите му никога няма дори най-малкото колебание. Започнах да се чудя дали подходът ми към него е правилен. Този път като че ли не водеше за никъде. Всичките ми опити да извлека някаква информация от него стигаха до различни варианти пак на същия основен разказ, примесен с нападки срещу моята безотговорност. После заспа и захърка. Бях затруднен. Слязох долу съвсем наслуки, в недоумение какво да правя. В края на краищата къщата не е моя. Едва ли бих прибрал вкъщи избягали луди дори ако въображението им се насочи към мен. Кристи беше в кухнята, пиеше

чай и говореше с жена си. Казах им, че съм прибрал мъжа, който беше в градината, и поисках съвет от тях. Те се спогледаха. Той твърди, че е дух, казах им през смях. Очевидно направих погрешна стъпка. Вместо да ги изпълни с недоверчивост, разказът ми като че ли имаше точно обратния ефект. Мисис Кристи ме попита колко е висок, дали *сам* е прекрачил прага, или аз съм го поканил. На вечеря тя тържествено сипа още една порция задушено „за оня горе“ и настоя да я оставя на площадката пред стаята ми. Когато и обясних, че онзи само си *мисли*, че е дух, тя се чукна с пръст по носа и се усмихна. Изобщо не подозирах до каква степен са суеверни тези хора. „Духът“ отново изгълта огромни количества храна. След като ме запозна накратко с още някои от виденията си, заспа дълбоко на другото легло и сега, докато пиша, хърка доста юнашки за пришълец от оня свят.

„Бракън“, Малахайд, 18 август, 53 г.

Като станах сутринта, той ме последва в банята, застана до мен и ме наблюдаваше в огледалото, докато си миех зъбите и се бръснех. Гледаше така, сякаш никога през живота си не беше виждал огледало. На закуска, тъй като настоя да слезе с мен, седнахме един до друг. Отначало, съвсем нелогично след вчерашния ден, мисис Кристи като че ли не искаше да сервира на двама ни. В крайна сметка, след като я бях убедил да сложи още една купа с овесена каша и да определи място за нашия приятел, той реши, че не е гладен, и внезапно излезе в градината. Когато минах през вестибюла, чух, че Кристи говори с някого по телефона. По почтителния тон реших, че е Дойл. Кристи казваше „да“ и „вчера“ (или беше „да“ и „вечеря“ — не мога да разбера напълно произношението му). Тръгнах след непознатия в градината. Той седеше и гледаше кулата. Попитах го смята ли да каже нещо смислено днес. Откъде идва? При това той много се разгневи и ми се разкрещя. Крещеше, че нямам право да не вярвам на историята му, след като самият аз съм отговорен за нея. Хвана ме за яката, от устата му хвърчаха слюнки, и викна в лицето ми. Кога ме *извлече от текста*, копеле такова? При този изблик реших, че конфронтацията е абсолютно безполезна тактика. Очевидно работата ще се проточи по-дълго, отколкото си мислех, и ще е по-добре аз да се оттегля. Добре, казах, защо се представяш за Даниълс? Въпросът като че ли има

желания ефект. Той спря да крачи и изпръхтя като бик. Не се представям за никого, аз съм Даниълс. Разбира се, че беше. Макар да има нещо, което ме озадачава. Защо този зъл дух от седемнайсети век е поискал да пропътува всичкото това време и разстояние? Този въпрос не ми даваше мира. Трябваше да го коткам, докато намеря удобен момент да се измъкна и да телефонирам на полицията. Затова го запитах, щом е Даниълс, да каже какво всъщност е направил с текст Б на *Пирът на Времето*. Е, теорията ти е твърде вярна, отвърна той и се засмя горчиво. Иначе нямаше да съм тук, нали? Признах му, че това е логично. Поведох го обратно към къщата, като с половин ухо слушах лекцията, която бе започнал да изнася върху историята на Тюдорите и Стюартите и недостатъците на редакторската ми работа. На пръв поглед е поразително, че знае толкова много по въпроса. Но какво мога да очаквам, ако се е промъквал в библиотеката всеки ден и е чел писанията ми? И как, по дяволите, е могъл да го направи, след като ключът е у мен? Заведох го горе, без да слушам наистина забележителното му слово. Извиних се, което в действителност не бе необходимо, и слязох във вестибюла. Опитах се да накарам Кристи да телефонира на полицията, но той отказа. Какво може да направи Шон О'Райърдан срещу духа, попита Кристи. Обясних колко добре разбирам, че задълженията на провинциалните полицаи се вменят в определени граници, но това за щастие, ако пита мен, попада в тях. Той не е дух, рекох, Той е човек, който *мисли*, че е дух. Това бе тънкоост, която той като че ли не бе подготвен да приеме. Обясних просто и ясно: мъжът е душевноболен; избягал е от местната психиатрия и наш (мой и твой) морален дълг е да го върнем на неговите пазачи колкото може по-скоро. В противен случай не отговарям за последствията. Кристи остана непреклонен. В края на краищата сам позвъних на полицията. След доста дълго, съвсем объркано разискване, при което аз бях съвсем безсилен да се изясня, нечий глас каза, че мистър О'Райърдан ще пристигне след около два часа. Когато се върнах в стаята си, „Даниълс“ си бе отишъл. Претърсих къщата и градината, но него го нямаше никъде. Помолих Кристи да дойде с мен. За моя изненада той отрече изобщо да го е виждал. Когато го попитах на кого мисли, че съм говорил онзи ден на пейката, Кристи отвърна, че не е негова работа да каже. Настоях да дойде с мен. Обикаляхме шубраците за трети път, когато местният полицай пристигна на колело. От

първите думи и от изражението на лицето му стана ясно, че му е трудно да се приспособи към най-простите мисловни дейности. Както и да е, реших да не се предавам. Разказах му за мъжа на име „Даниълс“. Той кимна с озадачено лице и облиза върха на молива си. Дватамата с Кристи заговориха на местното си наречие и се оживиха. После се качихме горе. Трябваше да призная, че мъжът е изчезнал. Явно от някоя местна психиатрична клиника не беше избягал пациент. Мистър О’Райърдан си направи труда да запише едно-друго и си замина. Аз се качих в стаята си. Като отворих вратата, „Даниълс“ се измъкна със смях от гардероба. Разбрал, че не съм го слушал и възнамерявам да го предам на полицията, затова се скрил между обувките. Оттогава не постигнахме никакъв напредък. Докато пиша, той спи на другото легло. Това, което ме озадачава, е, че той, изглежда, знае колкото мен по темата, върху която работя. Като разбрах, че поведението на противопоставяне предразполага към насилие, тази вечер предприех противоположна тактика. Продължихме да „разговаряме“, допускайки, че той е останка от седемнайсети век. При други обстоятелства (под форма на комичен диалог може би) това щеше да изглежда забавно и смешно, а за някои вероятно и интересно. Говорихме за историята на Тюдорите и политиката на лорд Грей в Ирландия. Той цитира любимия ми пасаж от Едмънд Спенсър^[10] за мухите над Алънското тресавище. Отбелязах, че винаги съм недоумявал как Спенсър — най-добрият ни поет на любовта — е бил в състояние да напише памфлет за изстребването на ирландците. Нямахте, ако познавахте мисис Спенсър, отвърна той. Мъжът рецитира и всичките ми любими пасажки от химна на Роли до Синтия и разказа като очевидец историята за изпращането на Роли на изгнание в Ирландия, тема, по която четях вечер преди заспиване. Запитах го — като предварително се смеех на ролята си на „репортер“ — вярно ли е, че Спенсър се е опитвал да помогне на Роли да си възвърне благоразположението на кралица Елизабет. Не само Спенсър, но и Гаскойн, отговори той. Жалко, че този човек е луд, защото наистина е интересен. Разбира се, знам кои книги е чел, защото самият аз съм ги чел. Мога да кажа кога си фантазира и кога просто повтаря добре известен текст. Половината от „личните му спомени“ са дословни цитати от *Нощното училище* на Мюриъл Брадбрук^[11]. Случи се, че точно тогава четях книгата и можех да ги проверявам. Той, разбира се,

настоява, че изобщо не говори за история. Както казва, само за мен било история.

„Бракън“, Малахайд, 19 август, 53 г.

Най-после мистър Дойл пристигна от Дъблин. Посещението му бе почти провалено от този натрапник. Отидохме да обядваме в клуба на Дойл в Рахини. По време на обяда (с много джин и довърска писия) му разказах за откритията си. След това се разходихме из малката кипарисова градина зад клуба, като продължавахме да спорим приятелски за авторството на Даниълс на вариантите в текст Б. Трябва да кажа, че Дойл е много интелигентен човек и опонира доста яростно. Като минавахме край редицата с кипариси, видях, че „Даниълс“ се измъкна иззад едно дърво и тръгна в крак с нас. Сигурно ни е чул, като говорихме тази сутрин, когато Дойл пристигна и се натоварихме в колата. Той вървеше от другата страна на Дойл и се опитваше да привлече вниманието му. За щастие Дойл не го поглеждаше. Колкото по-дълго бе извърнат към мене Дойл, толкова по-настойчив ставаше „Даниълс“. Продължавах да излагам теорията си по възможно най-добрия начин. Усилията, които полагах да задържа вниманието на Дойл, ме въодушевяваха все повече и повече. Забелязах, че всеки път, когато спирах да си поема дъх, „Даниълс“ продължаваше в неговия неподражаем, анекдотичен стил — откъдето бях спрял, и наистина успя да привлече вниманието на Дойл. Трябваше да се боря със сетни сили да го спечеля отново. Накрая те забързаха пред мен, Дойл кимаше енергично и аз трябваше да подтичвам, за да ги настигна. Задъхан хванах Дойл за рамото и го извъртях. Казах му да не слуша. Честно казано, започнах аз, във всеки случай извлякох истинския Даниълс не по пътя на умозаклучението, а благодарение на вдъхновени догадки плюс малко здрав разум. Точно така, отвърна той, нали тъкмо това ми обяснявате от два часа насам. Но този мъж, *този* Даниълс е мошеник, настоявах аз, като сочех усмихнатата фигура зад него. Дойл погледна през рамо към „Даниълс“ и после отново към мен. Да не искате да кажете сега, попита Дойл, че след цялата тази галиматия се *съмнявате в собствените си заключения?* Мисля, че той наистина прилича на оня от гравюрата, признах си аз, но не може да бъде като нея или пък има безсмислено съвпадение. Той просто е преписал откритията ми. Дойл

се обърна. Даниълс започна да му говори. Каза, че съм стигнал до извода за него, защото живеел извън времето. Приказваше налудничави неща. Заяви, че Гаскойн, неизвестно на учените, е бил член на Школата на Нощта. Заговорничел със Спенсър и Роли срещу Шекспир. Твърдеше, че Гаскойн написал памфлет, озаглавен „Времето на Черната магия“, който сега не може да се намери. Дойл като че ли слушаше, но очевидно не знаеше какво да прави с тази каша от глупости. Нали разбирате, рекох, нали разбирате какво искам да кажа. Дойл кимна и ме хвана под ръка. Тримата се върнахме в клуба и седнахме. Очевидно, за голямо мое облекчение, правдоподобността на „Даниълс“ най-после бе оборена. Дойл ми поръча кафе, а на него престана да обръща внимание. Останалата част от деня прекарахме, като под носа му обсъждахме как да се справим с това положение.

„Бракън“, Малахайд, 20 август, 53 г.

Сутринта отново дълъг разговор с Дойл. Той малко ме поуспокои. Предлага да преразгледам становището си за Даниълс. Защо да не се възползвам от него, щом твърди, че има достъп до такива познания. Дойл настоя да опиша подробно откритията си и да взема Даниълс със себе си в Англия. Двамата, усмихна се той, ще работите заедно над Изданието. Засмя се. В края на краищата, рече Дойл, той е Живото Доказателство. Шега, която мога да оценя. По време на разговора Даниълс настояваше да остане с нас в библиотеката. Стоеше обърнал гръб, като че ли обидното предложение на Дойл не го засягаше. Дойл не гледаше към него, но заяви, че ще има предвид думите ми за неговите чувства по въпроса. Трябва да кажа, че този Дойл наистина изглежда сериозен човек. Уговорихме се за утре. Междувременно писах на Полин да се подготви за „посещение“ (за малко да напиша „привидение“) от Ирландия.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 21 август, 53 г.

Дойл ни откара с колата до пристанището. Даниълс настояваше да вземе багаж, така че вчера се втурнах да купувам още куфари за него. За щастие той носи същата мярка като мен, така че може да отиде сам да си купи дрехи. При качването на кораба имаше затруднения.

Дойл се ръкува с мен, но пренебрегна Даниълс. Бях доволен. Разбира се, на кораба вдигнаха врява за билета на Даниълс. Успях да уредя въпроса с една петарка. Никога не съм виждал друг човек, който да приема толкова неохотно подкуп. Но доста свикнах с разправиите. Пътуването беше ужасно. Аз бях добре и прекарвах времето си в бара, но Даниълс изглеждаше зле и се оттегли в каютата си. Имах малко време да обмисля всичко. Не обръщам внимание на глупостите, които говори за Времето, но той е придобил кой знае от къде детайлни познания за работата ми. Когато го разпитвам, се оказват почти толкова детайлни, колкото и моите. Това го прави полезен, както Дойл предположи, защото наистина ми помага, но в същото време и опасен, защото, ако говори с Фосет или с мис Бърджън (особено мис Бърджън), моето Юбилейно Издание ще е остаряло, преди да излезе. Когато влязохме в пристанището на Ливърпул, слязох в каютата му. За моя изненада той беше пиян. Трябваше да взема носач за багажа му. Сигурно се е вмъкнал в някой от баровете на долните палуби. На митницата го пуснах напред, като се преструвах, че неговите куфари са мои. След скандала за билета не исках никакви разправии с властите. За нещастие те настояха да ги отворят. Оказа се, че са пълни с бутилки ирландско уиски. Сигурно ги е купил с парите, които му дадох за дрехи. Стана ужасна гюрултия, а през това време той си вървеше напред през коридора с надпис „Пътници без багаж“. Задържаха ме в малка неприятна стаичка, съблякоха ме и ме заставиха да платя неимоверно голямо мито. Когато най-сетне пристигнахме, Полин и децата бяха на гарата. Чакали часове наред. Много се ядосах: въпреки изричните ми предупреждения те пак бяха донесли фотоапаратите си. Слязох от влака. Къде е гостът, попита Полин, дай да го видим. Всички го чакахме да излезе, но той не се появи. Свалих куфарите му от багажника на купето, в което пътувахме. То бе празно. Може би е решил да бъде тактичен, помислих. Тревожих се. Разбира се, той знае адреса ми. Какво да направя? Занесох омразния багаж вкъщи. Вечерта търсих Дойл по телефона да му кажа какво се е случило, но не можах да се свържа. Накарах Полин да оправи леглото за гости и да остави предната врата отворена в случай, че той дойде по-късно.

Хотел „Рейлуей“, Глазгоу, 22 август, 53 г.

Тежка нощ. Полин се мятеше и въртеше. Даниълс не ми излиза от главата. След като бях изгубил сума време да подготвя Полин с писмо какво представлява Даниълс, той има наглостта да изчезне. Спомена, че бил дух или привидение, каза тя тази вечер. Не, отвърнах, той *мисли*, че е дух. Тогава разбрах, че Полин не е разчала правилно почерка ми. В действителност той е актьор. Звучеше съвсем неубедително. Как може тя изобщо да повярва в него, след като явно го няма. Неочаквано за мен тя изглежда съвсем невъзмутима. Каза, че не искала да ѝ се „натресат някакви артисти“ вкъщи. Сутринта отидох в стаята за гости, воден от напразната надежда, че той може да се е промъкнал през нощта. Момчетата бяха там и разхвърляха леглото. Това предизвика необясним гняв у мен. Когато влязох в кабинета с намерението да се позанимая с кореспонденцията си, ме озари следната мисъл. Ами ако Даниълс е посетил Фосет или Куили или е говорил с мис Бърджън чрез трансатлантическия телефон. Въздействието, ако не и валидността на моята работа са изложени на риск. Незабавно изхвърчах и се метнах на първото минаващо такси. На гара Виктория се качих на влак за Брайтън. По пътя се убедих напълно в играта на Даниълс. Прави това с всички редактори поред. Измъква пари от всеки, като никой не знае, че се е споразумял с другите, докато не стане твърде късно. По някаква причина аз бях последен във веригата. Фосет ме посрещна на вратата. Отрече Даниълс да е идвал тук. Претършувах цялата къща. В градината се разигра ужасна сцена. Причерня ми. Фосет бе извел жена си да свидетелствува, че Даниълс никога не е идвал тук. Той се криеше зад нея в буквалния и в преносния смисъл, но аз буквално го измъкнах и го хванах за ревера. Дал си му куп пари, изкрещях аз. Жена му избяга вътре, а Фосет започна да ме заплашва с полиция. Върнах се на гара Виктория. Бях обезумял. Телефонирах на Полин да видя дали Даниълс не е дошъл междувремежно вкъщи. Тогава ме осени друга мисъл. Даниълс сигурно е агент на Фосет, Куили или мис Бърджън, или на всичките заедно, изпратен да ме шпионира. Това е прекалено просто обяснение. Ето какво е параноята. После реших, че трябва да гледам по-спокойно на тази история. Полин настоя да тръгна утре рано за Келвинсайд. Възможно е Фосет да ме лъже. Струва ми се, твърде много протестира. Но очевидно е, че насилието няма да доведе доникъде. Трябва да съм по-предпазлив с Куили. Ако Даниълс е негов агент, Куили едва ли ще

ми каже. Но да предположим, че Даниълс е агент, и *също*, че изнудва работодателите си поред. Двоен агент. Изтърканият герой от студената война.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 23 август, 53 г.

Рано тази сутрин Куили ме завари в градината си. Не изглеждаше изненадан, че ме вижда, отвори френския прозорец на кабинета си и ме покани. Допускам, че Фосет му е телефонира след вчерашния инцидент. Попитах го с явно притворство дали Даниълс не е идвал тук да го изнудва за пари. Куили се разсмя. Каза, че единственият Даниълс, който някога е „прекрачвал прага му“, това съм аз. Веднага разбрах, че лъже. Не съм му споменавал, че Даниълс се представя за дух, иначе как ще се сети да намекне с шегата си за прекрачване на прага. Подпита за откритията ми. Подхвърли, че мис Бърджън възнамерява да отпечата нова статия върху редакторския проблем в „Пирът“, разбрал го от самия редактор. Възможно ли е Даниълс да е влязъл във връзка с нея, попита той. Усмяхнах се в отговор. Всичко е възможно, отвърнах. По средата на този разговор позвъня Полин. Говореше особено. Каза, че Даниълс се върнал в Ричмонд. Помолих я да говоря с него, но тя отговори, че в „момента го няма“. Докато не го видя, помислих си, не мога да съм сигурен в никого. Тя ме чакаше в Юстън и влачеше някакъв непознат мъж със себе си. Никаква следа от Даниълс. Къде е, изсъсках аз. Полин представи мъжа като „приятел лекар“. Той веднага започна да говори пет за четири за болницата си. Приказките му бяха пълни с неясноти. Разправяше за някакви опити, които правел за службата по Национално здравеопазване и за които искал да му помогна. Точно когато този човек започна да ме отегчава и безпокои с приказките си за опитите, Даниълс се появи иззад една бетонна колона и взе чантата ми, самата любезност. Когато го попитах къде е бил, той ми отговори, че разглеждал Лондон, защото не го бил виждал от двеста и петдесет години. Разбира се, отговорих му. И какво мислиш за днешните Камари на Парламента? Отвърна ми, че не разбирал иронията, но мислел, че парламентът правел чест с „папския“ си стил. Този разговор с двусмислици би могъл да бъде интересен при други обстоятелства. Полин и нейният приятел, лекарят, вървяха след нас. Когато стигнахме до колата, докторът остана. Казах му да ми се обади

тези дни за опитите и той се съгласи. Сега, когато Даниълс се върна, не трябва да го изпускам от погледа си, докато не завърша Изданието.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 24 август, 53 г.

Прекарах целия ден в кабинета си, Даниълс седеше на стола до мен и преглеждаше обяснителните бележки към Изданието. Той може да бъде много забавен, когато става дума за сериозна научна работа, превръща историческите данни в лични преживявания и разказва всевъзможни кухненски подробности за втората премиера на „Пирът“, показва как е играл ролята на Бруно, какъв смисъл е вложил в репликите, разправя за боя, станал на улица Св. Мартин заради папистките елементи в пиесата след представлението, и т.н. Някои от тези неща могат да се проверят и да се използват в Изданието. Смеех се и се шегувах, предразполагах го, като се преструвах, че записвам всичко най-добросъвестно. Веднъж, като излязох да донеса още уиски (от неговото, ирландското), намерих Полин да се спотайва в антрето като слуга във викторианска новела. Целта ми сега е да се опитам да приобща Даниълс към семейството. Мисля, че този постоянен антагонизъм пречи на творчеството. Той като че ли харесва момчетата (малки чудовища). Поне прекарва доста време в разговори с тях, гледа рисунките им на самолети. Трябва да се присъединя, просто като тренировка по дипломация. Днес следобед играхме футбол с тях в градината, двама на двама. Разбира се, трябваше да научим Даниълс да играе. Той като че ли възприема с твърде голямо усърдие. На Полин не обръща внимание. Сега тя сякаш прекарва доста време на телефона. Тази вечер, докато Даниълс и момчетата гледаха телевизия във всекидневната, аз се качих горе и я сварих, че плаче на леглото. Каза ми, че се тревожи за мен. Уверих я, че не за мен трябва да се тревожи. Не за него, каза тя, за *теб*, човека, за когото се омъжих. После добави с горчивина: доколкото ми е известно. Убеждавах я, че не става въпрос за законността на нейния брак. Опитах се да разясня положението. Обясних, че за мен е наложително да държа Даниълс в тайна, докато завърша Изданието. Помолих я да ми помогне доколкото може. Тя продължаваше да плаче и ме попита какво искам да кажа. Има граници, отговорих, не съм искал да кажа, че трябва да отиваш толкова далеч. Но все пак рискът е голям. Той очевидно беше безскрупулен. Тя

вече е забелязала това по държането му. Цялата тази работа с изчезването. Признах ѝ, че е започнал да ме изнудва, че съм решил да се съгласявам с него, докато свърша работата си. Скоро ще мога да си разчистя сметките с Даниълс и ще отидем на почивка с децата на Бахамските острови. Отговорът ѝ беше необичаен. Защо непременно на Бахамските острови? В края на краищата се съгласи да отидем на остров Уайт, но при едно условие, ако нейният приятел, лекарят, дойдел утре на вечеря. Предупредих я, че ако трябва да започна да помагам на този доктор Сол в задачата му за Националното здравеопазване, няма да мога да замина за остров Уайт, така че да каже предпочитанията си направо. Полин, изглежда, разбра смисъла, защото изрази увереност, че „ще може да се уреди нещо“. Съгласих се при едно условие. Да намерим начин да се отървем от Даниълс за вечерта. Не само защото той щеше да пречи; прекарвах цял ден с него и до вечерта се отегчавах до смърт. Но и сега Полин реагира по необясним начин: каза, че понеже доктор Сол е бил в Юстън и следователно знае, че Даниълс е на посещение в дома ни (привидение в дома ни, подметнах аз хапливо), няма ли да е по-странно, ако Даниълс отсъства? Доктор Сол казал, че щяло да му бъде интересно да се запознае с него; съгласих се, но твърде неохотно.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 25 август, 53 г.

Работата напредва. Даниълс има най-страшните теории, признавам му го. Гаскойн му открил, че астрономическите реплики в пиесата са изплагиатствувани от *De Umbris Idearum*^[12] на Джордано Бруно. Чудесна идея, съвсем недоказуема, доколкото разбирам, тъй като въпросната „астрономия“ е версия на Платиновото учение за единичното и няма емпиричен статут. Все пак в текст А става дума за небесни тела, което може да се тълкува като намек за хелиоцентричен модел. Даниълс твърди, че са го използвали да нагласи някои пасажии в текст Б така, че да не са в разрез с Птолемеевата система. В действителност, казва Даниълс, Гаскойн бил привърженик на Коперник и имало опасност пиесата във вариант А да представлява ерес. С няколко поправки обаче можело да се изкара, че Бруно е еретикът, а не авторът. Следователно той може да бъде изгорен, като своя исторически съименник, и да бъде утвърдена властта на

католическата йерархия, а протестантската публика, колеблива в собственото си отношение към папизма, да бъде съответно разпалена и ужасена. Добър, типичен лютерански трик. На вечеря между Даниълс и доктора се разрази ужасен спор за небесните тела. Хванах погледа на Полин. Не бях ли я предупредил? Накрая Даниълс заклея доктор Сол като мръсен еврейин, „папист и фанатик“. Докторът се оттегли пиян и победен. Полин бе безутешна. Двамата дълго време говориха отвън пред къщата. Умирих Даниълс в кабинета си с чаша ирландско уиски.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 26 август, 53 г.

Сутринта го взех със себе си в банката, но отказаха да уважат чека ми. Виждах го през прозореца да прелиства някакви брошури. Сякаш не забелязваше. Знаех, че ако забележи, има вероятност отново да изчезне. Веднага се върнахме вкъщи. Измислих предлог, за да се измъкна, като с последните си стотинки подкупих момчетата да привлекат вниманието му. Отначало Филипс не показва разбиране. Тогава му разказах всичко за Даниълс и положението с Изданието. Използувах цялото си красноречие. Накрая омекна и каза, че той като банков управител не е привърженик на политиката на изнудване, но „разбирал моя проблем, който бил доста специален“. Слава богу, че е лапнал по Полин. Когато се върнах вкъщи, заварих момчетата разгорещени и зачервени да се дуелират с Даниълс. Бяха свалили известна част от дрехите си. Полин като че ли беше излязла. Аз се присъединих и след малко също захвърлих част от дрехите си, за да накарам Даниълс да си помисли, че одобрявам подобно нещо. Всъщност бях изплашен от блясъка, който съзрях в погледа му. После, когато той се обличаше, отидох при Джейсън и започнах да му обяснявам какво да направи, ако Даниълс някога се опита да сложи ръка на бедрото му или нещо от този сорт. За пример сложих ръка на бедрото на Джейсън. Казах му, че е опасно да се съпротивлява на човек като Даниълс и че най-сигурно е да легне по гръб и да чака. Джейсън започна да хленчи. Даниълс се усмихна, като видя какво става. Чух го, че цитира шепнешком сравнението на Бруно:

Със езеро аз тебе бих сравнил...

Полин се качи на най-горната площадка на стълбището и започна да крещи и да хвърля чинии. Какво, по дяволите, правеше горе с чиниите? Колко жалко наистина, че не познава пиесата.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 27 август, 53 г.

Този доктор, изглежда, обръща много внимание на Полин. Тя ми съобщи, че вдругиден ще ходи с него на чай. Чудя се дали не е някоя стара „любов“. Или просто той е нетърпелив да получи моята помощ. Цял ден работих с Даниълс в кабинета. След това му платих. Настояваше да му плащам на всеки сеанс като на психиатър. По-късно той отиде на Лестър Скуеър и започна да се оглежда за проститутки. Стоях на ъгъла и наблюдавах. Нямаше никакъв успех, но накрая един полицаи ме прогони, като ми заяви, че ако не си отварям очите, ще си „лепна петно на досието“. Вечерта Даниълс изпи много уиски, започна да цитира дълги пасажии от пиесата и да ми ломоти монолозите на Бруно от първите три действия, докато не ме отегчи до смърт и Полин дойде да му каже да престане да крещи, защото събудил момчетата.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 28 август, 53 г.

Сега съм почти готов да изпратя на Дампмартин Изданието заедно с новите допълнения на Даниълс. Той е много неспокоен. Изгарял от желание, моля ви се, да гледа *пиеса*.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 29 август, 53 г.

Тази вечер отидохме на представление на Белият дявол в театъра „Олд Вик“. Даниълс сумтеше през цялото време. Непрекъснато викаше, че Уебстър е „лакей на Рим и на кучетата господни“. Полин изведе момчетата навън, аз останах, за да се справя с него. Той като че ли знаеше пиесата наизуст и с отвращение непрекъснато казваше репликите на висок глас заедно с актьорите. Успях да помогна на двама-трима от тях да го изхвърлят. После двамата с него се прибрахме вкъщи с такси, тъй като Полин бе взела колата. Отбихме се в повечето кръчми в Уотърлу. Накрая се напихме до козирката. Признах, че виждам двойно, но Даниълс твърдеше пред шофьора на таксито, че е

достатъчно трезвен, за да плати сам, в резултат на което пръсна парите по пода на колата.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 30 август, 53 г.

Изведнъж разбрах, че Даниълс напълно е променил тактиката си. Разбира се, пак искаше пари. Но сега е много по-скромен. Като че ли не иска да излиза навън. Сега няма опасност да го изгубя. Напротив, ако не внимавам, няма да можем да се отървем от него. Сервилничи, започнал е да обръща внимание на Полин, като ѝ помага в домакинската работа, бърби за щяло-нешяло и т.н. Сигурно е разбрал, че сега, когато Изданието е почти завършено, влиянието му над мен ще отслабне съвсем за нула време.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 31 август, 53 г.

Приятелят на Полин дойде днес и прекара дълго време в разговор с Даниълс. Доста ревнувах. Дръпнаха се настрани от мен, така че да не чувам какво си казват. Тоя човек е много наивен за един учен. Очевидно приема доста сериозно твърдението на Даниълс, че е същество от седемнайсети век, прехвърлено в двайсети век чрез моята несъзнателна способност да викам духове. Докторът иска да го „изучава“. Веднага щом Даниълс се отдалечи в другия край на стаята да се обяснява на Полин, както прави напоследък, използвах случая да осведомя доктор Сол. Уверих го, че Даниълс не е никакъв актьор от седемнайсети век, камо ли дух, ами чисто и просто мошеник от двайсети век, който ме изнудва и на когото бях решил да правя отстъпки заради Изданието. Това сякаш го убеди, макар че ми се вижда доста „глупав“. Когато докторът си тръгваше, не можах да се въздържа и му подхвърлих, че не би било лошо да вербува Даниълс за своята задача за Националното здравеопазване. Хванах Полин за ръката. Жена ми и аз отивахме на заслужена почивка на остров Уайт.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 1 септември, 53 г.

Новата тактика продължава. Това ме тревожи. В момента той, изглежда, почти изцяло се е отдал на ласкателства и прекарва всяка

свободна минута с Полин и момчетата. Навсякъде го чувам да обсъжда трескаво разни подробности от домашния живот. Изглежда, че момчетата изпитват страхопочитание пред него. Трябва да поговоря с Полин. След онази вечер в театъра започнах да се чудя какъв е новият му план сега, когато Изданието е завършено. Той непрекъснато говори за „Пирът“, често се изразява така, че репликите му са почти като цитати, като ехо, а държането му сякаш е само намек за нещо друго.

Хотел „Джонс“ Падингтън, 2 септември, 53 г.

Най-после Изданието е завършено и изпратено по пощата. Не мога да повярвам. В еуфорично състояние позвъних на Дампмартин, за да му кажа. Той сякаш не откликна. Отговори нехайно, че според него „имам още много време“. Бях потресен. Ако беше така, защо не ме уведоми? Как бих могъл да се възползувам от клаузата за неустойки, ако Изданието не се завърши предсрочно. Времето, каза Дампмартин безотговорно, е относително. Другите сътрудници на Юбилейната поредица щели да закъснеят, така че управителният съвет решил да върне датите за публикуване според първоначалните условия на договора. Затворих телефона напълно объркан. Качих се горе да кажа на Полин. Тя бе в леглото и четеше книга. Седнах отчаяно на ръба на кревата и си събух обувките и чорапите. Погледнах в огледалото на гардероба. В долния край на леглото завивките бяха разхвърляни и за моя изненада се подаваха *още един чифт крака*. Отметнах завивките и вперих поглед в двамата прелюбодейци, съвсем голи, хванати *flagrante delicto*^[13]. Даниълс, обвинил ръце около Полин като змия, се усмихваше и мърмореше репликата на Бруно от III, II, стих 48. Полин се отдръпна ужасена от мен, разпищя се и изблъска Даниълс. Значи такава е била целта на любезностите му напоследък. Бях ожесточен, но дори в най-силното си ожесточение забелязах, че самият аз цитирам думите на Арачино, когато се отрича от Изабела в IV, II, стих 21, и усетих шегата. И мигар не съзнаваш на каква угроза си изложил душата си безсмъртна? Полин имаше наглостта да твърди, че е невинна: тя не познава пиесата. Каза ми, че *не го била забелязала* в леглото до себе си. Смъртта, казах аз пред огледалото, наистина е вездесъща. Измъкнах се и дойдох тук с колата.

Като се разхождах по Чаринг Крос Роуд тази сутрин, забелязах в една книжарница обява, която ме разтърси и върна към действителността. Беше реклама за предстоящото публикуване на Юбилейната поредица от издателство „Майнют Прес“. Списъкът на пиесите беше под формата на театрален афиш, целият изпъстрен с шутовски шапчици. Като се вгледах в него, разбрах, че *Пирът на Времето* липсва. Не е възможно да съм закъснял, защото вчера Дампмартин каза, че съм го предал по-рано от всички други сътрудници. Печатна грешка, може би. Не е много вероятно. Тогава истината прищрака в главата ми като резе. Причината, поради която Изданието липсва с списъка, е, че пиесата не съществува вече. Или по-точно казано, още не се е появила на бял свят. Изпращането на вързопа с изписани листа до Дампмартин е съвсем безсмислено. Съдържанието им не възпроизвежда станалото през 1635 г., а се оказа, че е неясно предзнаменование за това, което ще стане — което става — през 1953 г. Остава последният номер на режисьора: за да узная какъв ще е следващият ход на Даниълс, достатъчно е да се съобразя със сюжета на пиесата (текст Б, разбира се). Аз играя ролята на Арачино, ревнивия съпруг. Полин, бог да я благослови, е Изабела. Джейсън и Грегори играят ролите на Синтио и Джулио. А кой играе Бруно? Самият Даниълс, разбира се. Ето защо той започна да обръща толкова внимание на семейството ми. Когато се върнах, вкъщи имаше кратка бележка от „прелюбодейката“. Тя и момчетата заминали за Лим при майка й. Даниълс никакъв го няма. Невероятно е, че досега не съм се сетил. През цялото време той е играл ролята на изнудвач, бил е двоен агент на другите редактори, за да ме накара да напиша целия текст на налудничавата му пиеса. Той е житейски, а не театрален режисьор. Разбира се, за следващия етап в сюжета зависи от мен. Ако откажа да убия момчетата, тогава той не може да убие Полин. Седнах и се засмях. Може би трябва да замина на Бахамските острови, а тях да ги оставя да „киснат“ в Лим като марионетки с прерязани конци. За момент се изкуших. Ако постъпя така, никога няма да получа удовлетворението да го хвана и прогоня. Няма да мога да го изкарам от скривалището, докато не се престоря, че убивам момчетата, и не прехвърля вината за това деяние върху Полин, както изисква пиесата. Всъщност тя започна да ревнува момчетата от Даниълс, така че лудият

вече е задвижил този малък сюжетен ход. Горката Полин. Горката Изабела.

„Лайлък Котидж“, Лим, 4 септември, 53 г.

Сутринта купих няколко сгъваеми детски ками от „магазин на смеха“. Целия следобед прекарах в чакане пред кланицата, за да купя от подозрителния майстор два мехура с волска кръв. Той каза, че „вече не продава мехури“. За щастие имах две балончета, които можеха да ги заместят. Тази работа трябва да се изпипа фино. Най-последно разбрах какво е поставено на карта. Не Изданието, което сега е просто инструмент, а цялото ми семейство. Какъв глупак съм бил да не мога да забележа този безпорядък от знаци. Когато се качих на влака на гара Уотърлу, ми се стори, че и Даниълс се качи няколко вагона по-назад. Не можех да бъда сигурен, че не е започнало да ми се привижда. Тази работа е свързана със значително напрежение. Влакът беше пътнически, без коридори и аз трябваше да чакам, докато стигнем спирка Уестърнхангър. Не ми се привижда. Той слезе от другата страна на влака и се преструваше, че почуква колелото. Виждах краката му под вагона. Това го няма в пиесата. Ще му дърпам ушите. Ще обърна собствената му мъчителна сцена срещу него. Тръгнах по пътя, без да се обръщам назад. Когато пристигнах тук, Полин и Одри седяха пред огъня, Джейсън и Грегори бяха легнали вече. Качих се горе и седнах на леглото им, докато спяха, горките малки пажове. На вечеря се опитах да развеселя Полин и Одри, но не успях. Когато отидох да пусна завесите, избухнах в неудържим смях: в прозореца виждах отражението на Даниълс, облечен като фермер от Кент. Най-последно всички си легнахме. Лежах буден и се заслушах. Полин изглеждаше много неспокойна: по дишането ѝ разбрах, че не е заспала. Трябваше да рискувам. Слязох долу и вдигнах резето на задната врата. Върнах се обратно в леглото да чакам. След като мина, както изглежда, половината нощ, дочух шум от драскане и нечие тежко дишане. Той сякаш се катереше по водосточната тръба. Тогава разбрах, че ще свърши работата както трябва. Не можеше да си позволи да признае някаква моя „покана“ като например задната врата... Чух, че прозорецът на площадката се отваря, после тупване, щом той скочи на пода. Промъкнах се в стаята на момчетата и бързо пяхнах „мехурите“

под чаршафите. Виждах силуета му на вратата. „Намушках“ ги многократно. Ефектът бе поразителен. Полин се втурна, видя сабите и петната кръв, които се разрастваха, и се разпищя. Балоните с волската кръв свършиха хубава работа. Даниълс влезе, аз се скрих зад гардероба. Бруно се изправя срещу Изабела, като я обвинява в убийство на двамата му любими пажове. Той започва да произнеса басово обвинителната си реч. Одри се опита да нахълта, но той я помете настрани, като извади от джоба си копринено шалче. Уви го бавно около врата на Изабела, дръпна здраво и напевно замълви:

*Гасни, о, свещ: деянието сторих
и вярвам, тези къси епиграми —
те всички знаци в кръв ще потопят...*

Трябва да кажа, че той доста се озори да надвика крясъците на момчетата. В този момент се измъкнах иззад гардероба и подхванах злорадия речетатив на Арачино към умиращата Изабела:

*Сирено, пей: върху скалите адски
проклетата Галера да се пръсне.
Аз гроба му изрових в твоя скут.
Суши по женски мъжката му сила
и бълвочта прелюбодейска пий.*

Мисля, че Даниълс разбра най-после какво бе задвижил.

„Маунт Плезант“, Ричмонд, 9 септември, 53 г.

Сега остава само финалът. Херцогът и монахът трябва да влязат и да надминат с излиянията си злорадстващия Арачино от тази жалка, алегорична средновековна драма. Сутринта докарах с колата „трупове“ на момчетата на задната седалка, те непрекъснато кряскаха и се замерваха с разни неща. От време на време Полин изпада

в истерия. Горката, много е изморена. Обясних ѝ финалната сцена. Всичко ще се подреди много лесно. Предложих ѝ да се обади на своя приятел доктор Сол, за да разбере дали е склонен да дойде. После се обадох на местната полиция, като им намекнах, че може би най-удобното място за тях ще бъде да се разположат на тавана. Ще трябва да подготвя за всекиго екземпляр с репликите. Местният викарий може да изпълнява ролята на монаха, въпреки че това ще разгневи Даниълс. Страхувам се, че в този късен час ще трябва да се оправяме както можем. Значи всичко е уговорено. Утре в десет.

[1] **Джеймс Бозуел** (1740–1795) — английски писател, автор на знаменитата биография на Самюъл Джонсън. Част от личния му архив се съхранява в Малахайд. — Б.р. ↑

[2] Ампутация на гърдата. — Б.пр. ↑

[3] **Паралакс** — видимо изменение на положението на предмет поради промяна на точката на наблюдение. — Б.пр. ↑

[4] Женска спомагателна част в армията. — Б.пр. ↑

[5] **Джордж Гаскойн** (1542?–1577) — английски поет и драматург. — Б.р. ↑

[6] Свеждане до глупост (лат.). — Б.пр. ↑

[7] Легендарното древно население на Ирландия. — Б.пр. ↑

[8] Стиховете в този разказ са превод на Евгения Начева-Панчева. — Б.р. ↑

[9] Преносно: да се поставя на негово място. — Б.пр. ↑

[10] **Едмънд Спенсър** (1552–1599) — английски поет. — Б.пр. ↑

[11] **Мюриъл Брадбрук** — изследователка на Английския ренесанс и литературна критичка. — Б.р. ↑

[12] Под сянката на идеите (лат.). — Б.пр. ↑

[13] На местопрестъплението (лат.). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.